



ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของธุรกิจโรงแรม The Factors on the Responsibility for Biodiversity of Hotels Business

นิศามาศ เลหารัตนหิรัญ¹, กฤษ จรินทร์² และ บรรพต วิรุณราช³

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Nisamart Laoharatanahirun¹, Krit Jarinto² and Banpot Wiroonrath³

Graduate School of Commerce, Burapha University

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ (ความหลากหลายทางชีวภาพ) ถูกทำลายเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจภาคบริการ การวิจัยนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของธุรกิจโรงแรมเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติสำหรับธุรกิจโรงแรมที่ให้ตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารระดับสูงโรงแรมในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรีและตราด ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพมี 8 ด้าน คือ 1) ด้านคน 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม 4) ด้านสิ่งแวดล้อม 5) ด้านกฎหมาย 6) ด้านเทคโนโลยี 7) ด้านการเมือง 8) ด้านองค์การ

คำสำคัญ: 1) ความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ 2) การจัดการทรัพยากรมนุษย์ 3) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

Abstract

Nowadays, Natural resources, environment and ecosystems (biodiversity) are being destroyed enormously. Moreover there is a high increase of this destruction. Therefore, the responsibility for natural resources, environment and ecosystems plays a crucial role in business and management, especially a service sector. This research aimed to explore the factors affecting the responsibility for biodiversity of hotels business. This research was set as a guideline. The hotels business will be expected to be more concerned about the responsibility for natural resources, environment and ecosystems. This research was a qualitative research using In -Depth Interviews. The samples of the research were the executive of Hotels Business in Chonburi, Rayong, Chantaburi, and Trat provinces. The results presented that there were eight factors affecting biodiversity responsibility which were 1). Human 2). Economy 3). Society 4). Environment 5). Law 6). Technology 7). Politics 8). Organization.

Keywords: 1) Biodiversity Responsibility 2) Human Resource Management 3) Stakeholder Participation

¹ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการพัฒนองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ (Doctoral Degree, Organization Development and Human Capacity Management) Email: aung_narak@hotmail.com

² อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการพัฒนองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ (Lecturer, Organization Development and Human Capacity Management) Email: krit.dba1@gmail.com

³ คณบดี (The Dean of the Graduate School of Commerce) Email: banpot.buu@gmail.com



บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว (Hassan, 2008, pp. 1-12) ซึ่งสอดคล้องกับ David (2013, p. 15) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นผู้นำอุตสาหกรรมภาคการบริการระดับโลกทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในระดับนานาชาติจึงเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ใหญ่และมีการเติบโตเร็วที่สุดในเศรษฐกิจโลก ทำนองเดียวกันกับจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติทั่วโลก ในปี ค.ศ. 2012 อยู่ที่ประมาณ 39 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี ค.ศ. 2011 จำนวน 996 ล้านคน (United Nations World Tourism Organization, 2013, pp. 6-9) ดังนั้นจากการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น การปล่อยน้ำเสีย ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เป็นต้น

ในทางตรงข้ามผลกระทบจากนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้การท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้แหล่งชุมชนท้องถิ่นและกระตุ้นให้เกิดการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างยั่งยืน (International Union for Conservation of Nature, 2010, p. 8) ดังนั้นความหลากหลายทางชีวภาพจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อภาคการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการบริการต่อสังคมมนุษย์ สอดคล้องกับ United Nations World Tourism Organization (2011, pp.1-2) กล่าวว่า ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยวทำนองเดียวกัน International Union for Conservation of Nature: IUCN (2012, p. 6) การเติบโตอย่างต่อเนื่องของภาคธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยวต้องขึ้นอยู่กับ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยดึงดูดการท่องเที่ยวและธุรกิจโรงแรม

จากการเคลื่อนไหวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ กิจกรรมขององค์การจึงมีผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพและสภาพแวดล้อมก่อให้เกิดการเติบโตของการตลาดสีเขียว “Green Marketing” โดยเริ่มตั้งแต่ช่วงปลายปี ค.ศ. 1980 - 1990 (Cherin and Jacob, 2012, p. 177; Mishra and Sharma, 2010, p. 9) มีผู้บริโภคให้ความสนใจโดยเริ่มจาก

ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา และยุโรป ตะวันตกที่ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (Curlo, 1999, p. 117)

องค์กรด้านสิ่งแวดล้อมโลกจึงได้ร่างอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพขึ้นเป็นประเด็นสำคัญระดับโลกและจากการประชุมสหประชาชาติ ว่าด้วยเรื่องสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (United Nations Conference on Environment and Development) ได้มีการลงนามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity: CBD) ซึ่งได้รับการรับรองจากการประชุมสุดยอดด้านสิ่งแวดล้อม (Earth Summit) ที่นครริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล (ชาตรี ช่วยประสิทธิ์, 2547, หน้า 6-10) เป็นความตกลงด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศที่ให้ความสำคัญต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ 1. เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ 2. เพื่อใช้ประโยชน์ของความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน 3. เพื่อแบ่งปันประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม (สำนักงานนโยบายและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2555, หน้า 1-73)

ปัจจุบันจึงมีผู้บริโภคตระหนักถึงความสำคัญของการตลาดสีเขียวเพิ่มขึ้น (Lee, 2009, pp. 87-96; Rahbar and Wahid, 2011, pp. 73-83; Lee, 2008, pp. 573-586, Clar 2004, pp. 179-188) สอดคล้องกับ Pavan and Payal (2010, p. 9) ได้กล่าวว่า นักการตลาดและผู้บริโภคกำลังให้ความสนใจกับการเปลี่ยนแปลงสู่การผลิตและการบริการสีเขียวมากขึ้น นอกจากนี้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและความต้องการของมนุษย์ที่ไม่จำกัด จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ให้นักการตลาดใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ปราศจากของเสียและกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ขององค์การจึงมีการกล่าวถึงการตลาดสีเขียวอย่างกว้างขวางและองค์การต่างๆ ทั่วโลกมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องของทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ คือ ความหลากหลายทางชีวภาพเสื่อมโทรมและกำลังถูกทำลายอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดความสูญเสียต่อภาคเศรษฐกิจและส่วนอื่นๆ ในอัตราที่เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นประเด็นดังกล่าวจึงเป็นที่สนใจและมีการจัดประชุมระดับนานาชาติกันอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้การพัฒนาความหลากหลาย



ทางชีวภาพยังเป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งภาคอุตสาหกรรม การผลิตและการบริการ เช่น การเพิ่มผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ การเพิ่มผลผลิตจากความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) (2556, หน้า 1-73) ซึ่งสอดคล้องกับ United Nations Environment Programme and United Nations World Tourism Organization (2005, pp. 1-203) ซึ่งกล่าวว่า การท่องเที่ยวจะต้องพิจารณาผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทางสังคมร่วมด้วย

สำหรับประเทศไทยนับว่าเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ความหลากหลายทางชีวภาพสูงสุดเป็น 8 อันดับของโลกเรียกว่าตั้งอยู่ในฮอตสปอต (hotspot) หรือ “อินโดเบอม่า” (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ 2554, หน้า 20) ทุกภาคส่วนของประเทศไทยเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (Bio economy หรือ Bio-Based Economy) เนื่องจากผลกระทบจากการถูกทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งส่งผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพและการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีพของประชาชน ดังนั้นความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์จะนำไปสู่การเพิ่มคุณภาพชีวิตและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืนต่อไป

จากผลกระทบและความสำคัญดังกล่าว ประเทศไทยจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงการท่องเที่ยวที่สะอาด (Green Tourism) ตลอดจนพัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงมีส่วนสนับสนุนธุรกิจท่องเที่ยว (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2554, หน้า 8)

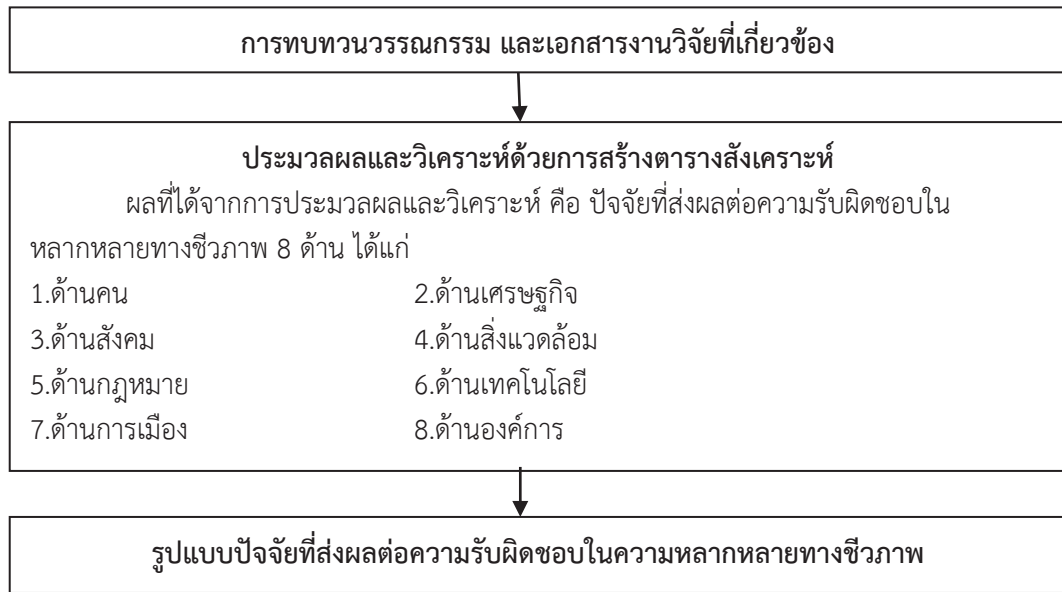
ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมจึงตระหนักถึงการจัดการสิ่งแวดล้อม เนื่องจากธุรกิจโรงแรมส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมเป็นอย่างมาก โดยมีสาเหตุจากการดำเนินงานที่ต้องอาศัยทรัพยากรพื้นฐาน เช่น น้ำ ไฟฟ้า ฯลฯ หลายโรงแรมจึงตระหนัก

ถึงการปรับกลยุทธ์บูรณาการหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Robinot and Giannelloni, 2010, p. 157) ทำนองเดียวกัน International Union for Conservation of Nature: IUCN (2012, p. 6) กล่าวว่า ธุรกิจโรงแรมมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องตามการท่องเที่ยวและการเติบโตทางเศรษฐกิจส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสังคมอย่างมากโดยมีสาเหตุจากการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมที่ต้องอาศัยทรัพยากรต่างๆ เช่น น้ำ ไฟฟ้า อาหาร และทรัพยากรอื่นๆ ที่ใช้ในการขับเคลื่อนธุรกิจจึงทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศสอดคล้องกับ International Union for Conservation of Nature: IUCN (2008, p. 8) กล่าวว่าความหลากหลายทางชีวภาพมีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจโรงแรม เช่น อาหารจากห้องอาหาร เฟอร์นิเจอร์ที่ผลิตจากไม้และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ผลิตภัณฑ์จากความหลากหลายทางชีวภาพมีทุกที่ภายในและนอกโรงแรม เช่น ต้นไม้ สัตว์ต่าง ๆ อุทยานแห่งชาติ พื้นที่สีเขียว ชายฝั่งทะเลและแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ เป็นต้น

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม 3 ดาว ต้องเผชิญกับการแข่งขันสูงกว่าระดับ 4 ดาว ขึ้นไป ทั้งในเรื่องของการใส่ในการอนุรักษ์ทางธรรมชาติต่างๆ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2558, หน้า 2) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาธุรกิจโรงแรมเขตพื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย เนื่องจากมีจังหวัดที่มีอัตราการเข้าพักเฉลี่ย จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้พบว่าภาคตะวันออกมีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นอันดับ 3 ของประเทศ และจากการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม - เมษายน พ.ศ. 2558 พบว่าจังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวมากเป็นอันดับ 4 ของประเทศไทย (กรมการท่องเที่ยว, 2558, หน้า 5) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพและการดำเนินธุรกิจบนเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพโดยผลที่ได้จากการศึกษานี้จะนำไปสร้างความรู้ความเข้าใจถึงประโยชน์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องและมุ่งเน้นการสร้างแนวคิดของผู้บริหารบุคลากร รวมไปถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่อไป



กระบวนการในการดำเนินการวิจัย



แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (Theory)

ผู้วิจัยจึงได้ทำการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อทำตารางสังเคราะห์ จึงพบว่า มีนักวิชาการ นักวิจัย ได้ศึกษาไว้ ผู้วิจัยจึงรวบรวมไว้เพียงบางส่วน ดังนี้

Earthwatch Institute (2002, pp. 1-24) เป็นองค์การต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งปัจจัยที่จะนำไปสู่การบูรณาการเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ พบว่า องค์การต้องมีนโยบายและการวางแผนด้านสิ่งแวดล้อม มีภาวะผู้นำ การอาศัยความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในส่วนของการฝึกอบรมให้ความรู้และการให้รางวัลหรือผลตอบแทน เป็นต้น การตรวจสอบ การรายงานผล จัดทำคู่มือ จริยธรรมขององค์การ การสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์การอย่างเป็นระบบรวมถึงองค์การควรมีระบบการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนให้ความสำคัญกับการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี

Cristina (2008, pp. 1-6) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพพบว่า เกิดจากความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ทั้งผู้ค้าปลีก นักลงทุน ชุมชน การตระหนักถึงวัฒนธรรม การให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อม การมอบหมายอำนาจให้แก่ประชาชน องค์การต้องใส่ใจต่อการเมืองและสภาพแวดล้อมทางสังคมเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

Mary and Randall (2010, pp. 1-81) ได้ทำการศึกษาถึงเครื่องมือทางชีวภาพในการพัฒนาและการลงทุนของธุรกิจในความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ พบว่า ปัจจัยที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาซึ่งการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ มีดังนี้ องค์การต้องมีความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง นโยบายในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ การกำหนดแนวทางที่เหมาะสมต่อชุมชนในท้องถิ่น การปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมาย และการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ

The Ecumenical Coalition on Tourism (2010, pp. 8-10) ได้ทำการศึกษาการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีมุมมองที่เปลี่ยนไปจากอดีตโดยคำนึงถึงเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพเนื่องจากเป็นสินทรัพย์ทางการท่องเที่ยว ประเทศต่างๆ จึงออกนโยบายเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว เช่น "Incredible in India" และ "Amazing Thailand"



เป็นต้น ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นเครื่องมือดึงดูดการท่องเที่ยว ดังนั้นการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการให้เกิดการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพได้โดยกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ การมอบอำนาจให้กับชุมชนในท้องถิ่น การควบคุมการปล่อยของเสีย กรอบทางด้านกฎหมาย และเครื่องมือในการป้องกัน การให้ความรู้ ความเข้าใจ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนการกำหนดแนวทางในการพัฒนา

Rasmas (2010, pp. 1-64) ได้ทำการศึกษาถึงการปฏิบัติของธุรกิจต่อความหลากหลายทางชีวภาพ พบว่าธุรกิจต้องมีความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย วางแผนการปฏิบัติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity action planning) กลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพทางด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อให้องค์กรเกิดความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มมากขึ้น

Ejaz, and Imran (2013, pp. 37-43) ได้ศึกษาถึงความหลากหลายทางชีวภาพที่ต้องให้ความสำคัญต่อปัจจัยทางด้านสังคม พื้นฐานทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม นอกจากนี้สภาพแวดล้อมของมนุษย์และการกระทำทางสังคมมีอิทธิพลต่อความยั่งยืนของความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ เช่น ประโยชน์จากสินค้า ยา หรือผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การท่องเที่ยว กิจกรรมนันทนาการ บริการที่สนับสนุนการดำรงชีวิต เช่น การรักษาสุขภาพภูมิอากาศ การรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

Greet, Bette, and Sander (2013, pp. 1-11) ได้ทำการศึกษาถึงการพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พบว่า ผู้นำองค์กรต้องมีความสำคัญและปฏิบัติต่อความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility: CSR) ให้มีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อองค์กร มีการติดตามกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพอย่างต่อเนื่อง

International Union for Conservation of Nature, and Marriott (2014, pp. 1-2) ได้ทำการศึกษาโรงแรมเมรือทและรีสอร์ทในประเทศไทยโดยร่วมมือ

กับ IUCN เพื่อปกป้องสิ่งแวดล้อมและสนับสนุนชุมชน การปลูกป่าชายเลน การใช้แหล่งอาหารทางทะเลอย่างยั่งยืนและการจัดซื้อวัตถุดิบจากชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องจากหลายๆ ส่วน เช่น ผู้บริหาร พนักงาน ชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ และองค์การไม่แสวงหากำไร การเติบโตทางด้านเศรษฐกิจทั้งในชุมชนและระดับประเทศ

วิธีดำเนินการ (Methods)

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษา เพื่อกำหนดคำถามในการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย กรอบแนวคิดและนิยามศัพท์

2. นำคำนิยามศัพท์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ระบุคุณลักษณะของตัวแปรในแต่ละประเด็นคำถามและกำหนดลักษณะของประเภทคำถามปลายเปิด ประกอบด้วยปัจจัยตัวแปร 8 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านคน ได้แก่ ความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภาวะผู้นำ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ในด้านต่างๆ เช่น การจัดฝึกอบรม การส่งเสริมการเรียนรู้ การมอบหมายอำนาจหน้าที่ การให้รางวัลและผลตอบแทน และการให้สวัสดิการ

2.2 ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การแข่งขันของธุรกิจโรงแรมและการเติบโตของกลุ่มลูกค้า

2.3 ด้านสังคม ได้แก่ ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน สภาพชุมชนรอบโรงแรมสะอาดน่าอยู่และสุขภาพของคนในชุมชน

2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การใช้พื้นที่ของโรงแรมอย่างเหมาะสม มาตรฐานของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและนโยบายการลดการปล่อยมลพิษ

2.5 ด้านกฎหมาย ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายกรีน โฮเทล (Green Hotel) และ กรีน ลีฟ (Green Leaf) การใช้กฎหมายด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment): EIA และข้อกำหนดด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมของโรงแรมที่คล้ายกันระหว่างกรีน โฮเทล (Green Hotel) และ กรีน ลีฟ (Green Leaf)



2.6 ด้านเทคโนโลยี ได้แก่ การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ เช่น การนำเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ประหยัดพลังงานมาใช้ การมีระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐาน การนำเทคโนโลยีแผง Solar Cell มาใช้และการใช้เครื่องปรับอากาศที่มีน้ำเย็น (Chiller) หรือเครื่องระบายความร้อน (Boiler)

2.7 ด้านการเมือง ได้แก่ นโยบายของภาครัฐช่วยกระตุ้น การสนับสนุนของภาครัฐและการจัดสรรงบประมาณของรัฐ

2.8 ด้านองค์การ ได้แก่ นโยบายการวางแผนกลยุทธ์ การบริหารงาน การจัดสรรงบประมาณ การมีกิจกรรมส่งเสริม การสื่อสารภายใน การตรวจสอบติดตาม รายงานและมีการจัดทำคู่มือ การจัดซื้อหรือการจัดหาวัตถุดิบ การมีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ การมีระบบการจัดการความเสี่ยงที่เป็นมาตรฐานและการมีวัฒนธรรมองค์กรร่วมกัน

3. นำแบบสัมภาษณ์ไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบจริยธรรมและนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนการนำไปใช้ ตัวอย่างข้อคำถามเช่น ท่านคิดว่ามีปัจจัยอะไรที่ส่งผลกับความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ (ความหลากหลายทางชีวภาพ) ของโรงแรม?

4. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา การวิจัยในขั้นตอนนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารระดับสูงของโรงแรมในเขตจังหวัด ชลบุรี ระยอง จันทบุรีและตราด โดยกำหนดโรงแรม 3-5 ดาว ในภาคตะวันออกที่จดทะเบียนกับสมาคมโรงแรมไทยและได้ทำการสำรวจข้อมูลจากสมาคมโรงแรมไทย พบว่า มีโรงแรมที่จดทะเบียนกับสมาคมโรงแรมไทยดำเนินกิจการอยู่ทั้งสิ้น 90 โรงแรม ทั้งที่เป็นโรงแรมท้องถิ่น (Local Hotel) และโรงแรมแบบเชน (Chain Hotel) ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มผู้บริหารระดับสูงของโรงแรมในเขตจังหวัด ชลบุรี ระยอง จันทบุรีและตราด จำนวน 25 ท่าน เนื่องจากผู้บริหารระดับสูงจะเป็นผู้ตัดสินใจในงานสำคัญขององค์การ โดยเป็นการนำกลยุทธ์ต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติและควบคุมทิศทางการดำเนินงานให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Kaplan and Norton (2008, pp. 1-5); Miller, Burke and Glick (1998, pp. 39-58) โดยคัดเลือกมาองค์การละ 1 ท่าน ผู้วิจัยใช้วิธีการ

คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์แบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยแบ่งออกเป็นโรงแรมท้องถิ่น (Local Hotel) และโรงแรมแบบเชน (Chain Hotel) หรือจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว โดยตัดแปลงจากเทคนิคเดลฟายของแมคมิลแลน (Macmillan, 1971, pp. 1-25)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – Depth Interview) โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผู้บริหารระดับสูงของโรงแรม 25 ท่าน จากกรอบแนวคำถามได้จากการทบทวนวรรณกรรม จากนั้นนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาทำการถอดเทป ลงรหัส (Coding) เพื่อแบ่งประเภทข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงจัดทำเป็นสารสนเทศข้อมูลอย่างเป็นระบบ ใช้การวิเคราะห์ภาพรวมโดยแยกสรุปประเด็นและวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเชื่อมโยงสรุปข้อมูลที่จำแนกเพื่อนำไปสู่การสรุปผลสัมภาษณ์

ผลการศึกษา (Results)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของธุรกิจโรงแรม มีรายละเอียดแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านคน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การจัดการทรัพยากร ภาวะผู้นำ และการมอบหมายอำนาจ เช่น ความคิดเห็นของผู้บริหารท่านที่ 1 “การจัดทำโปรแกรมการฝึกอบรมให้ความรู้ การมีส่วนร่วมของส่วนต่างๆ มีความสำคัญเพื่อให้เกิดความร่วมมือด้านการรักษาสีสิ่งแวดล้อมมากขึ้น” เช่น ความคิดเห็นของผู้บริหารท่านที่ 2 “การดำเนินงานในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญ ทางโรงแรมมีการมอบหมายหน้าที่แต่ละแผนก ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องและให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมและพัฒนาเป็นอย่างมากและต่อเนื่อง” ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน คู่ค้า หรือลูกค้าต้องสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติ



สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ หรือ ความหลากหลายทางชีวภาพนั้นเกิดความต่อเนื่อง การจัดการทรัพยากรมนุษย์ เช่น การฝึกอบรม ให้ความรู้ หรือ ตลอดจนการให้รางวัลและผลตอบแทนต่างๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและเป็นการสร้างจิตสำนึก ตระหนักและใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นขณะเดียวกันภาวะผู้นำของผู้บริหารต้องมีส่วนร่วมช่วยในการสนับสนุนการพัฒนาโครงการต่างๆ ให้เกิดเป็นรูปธรรม ผู้นำต้องมีความรู้ความสามารถ ลดความล่าช้าในการตัดสินใจโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการที่ซับซ้อนหลายขั้นตอนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีอิสระในการแก้ไขปัญหาได้ทันทีและรวดเร็ว

2. ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การเติบโตทางเศรษฐกิจ การแข่งขันของภาคธุรกิจโรงแรมและการเติบโตของกลุ่มลูกค้าทำให้โรงแรมต้องตระหนักถึงความสำคัญต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น เช่น ความคิดเห็นของผู้บริหารท่านที่ 1 “ธุรกิจโรงแรมมีการแข่งขันมากขึ้นเพื่อรองรับกลุ่มลูกค้าที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการเติบโตของเศรษฐกิจด้านธุรกิจบริการที่เติบโตขึ้น” และความคิดเห็นของผู้บริหารท่านที่ 2 “ในเรื่องของด้านเศรษฐกิจถือว่าเป็นสิ่งสำคัญลำดับต้นๆ ที่จะสนับสนุนให้โรงแรมเกิดความรับผิดชอบต่อเรื่องดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันและเศรษฐกิจที่โตขึ้นและกลุ่มลูกค้าที่ใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมมีเพิ่มขึ้น” ซึ่งจากการวิเคราะห์ได้ดังนี้ เนื่องจากการเติบโตของเศรษฐกิจโลกและในภูมิภาคที่เพิ่มขึ้นทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติต่างๆ เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจึงส่งผลให้ธุรกิจโรงแรมตระหนักและให้ความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจที่ควบคู่ไปกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศมากขึ้น รวมถึงการแข่งขันของภาคธุรกิจโรงแรมที่มีแนวโน้มสูงขึ้นในแถบภูมิภาค ตลอดจนการเติบโตของกลุ่มลูกค้าที่ให้ความสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อมดังนั้นผู้ประกอบการจึงต้องปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจเพื่อให้ธุรกิจดำรงอยู่ได้และประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน

3. ด้านสังคม ประกอบด้วย ความเป็นอยู่ที่ดีในชุมชน สภาพแวดล้อมรอบโรงแรมน่าอยู่และสุขภาพของคนในชุมชนรอบโรงแรมดีขึ้น เช่น ความคิดเห็นของผู้บริหารท่านที่ 1 “การใช้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ

ของทางโรงแรมจะเลือกผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของคนในชุมชนและยังเป็นการช่วยในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ นอกจากนี้ยังโรงแรมได้รักษานิเวศวิทยาให้อยู่ยาวนานที่สุดและไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชนโดยรอบ โรงแรมทำให้คนชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นไม่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินกิจการของทางโรงแรม” ความคิดเห็นของผู้บริหารท่านที่ 2 “โรงแรมการลดใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นสารเคมี เช่น น้ำยาทำความสะอาดต่างๆ ทำให้ผลกระทบทางด้านสุขภาพของคนในชุมชนลดลง ความเป็นอยู่ของชุมชนดีขึ้น ซึ่งจากการวิเคราะห์ได้ดังนี้ ชุมชนรอบๆ ต้องให้การสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงแรมเพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยโรงแรมสามารถทำได้จากการนำผลิตภัณฑ์ในชุมชนมาใช้ภายในโรงแรมเพื่อเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน ลดใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของสารเคมีต่างๆ แต่ใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและย่อยสลายง่ายแทนและมีการเพิ่มพื้นที่สีเขียวรอบๆ โรงแรมทำให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นนอกจากนี้โรงแรมต้องมีส่วนช่วยลดผลกระทบด้านสุขภาพของคนในชุมชน เช่น ลดการทิ้งขยะไม่เป็นที่ดูแลระบบการจัดการขยะ ลดการปล่อยน้ำเสียออกจากโรงแรม หรือมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลต่างๆ ที่ได้มาตรฐาน เป็นต้น

4. ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การใช้พื้นที่อย่างเหมาะสม ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นมาตรฐานและนโยบายการลดการปล่อยมลพิษ เช่น ความคิดเห็นของผู้บริหารท่านที่ 1 “การบริหารโรงแรมโดยบริษัทต่างชาติ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายหรือการออกแบบอาคารจะต้องปฏิบัติตามระเบียบขั้นตอนของบริษัทแม้จะเห็นได้จากอาคารของโรงแรม บริเวณของแผน ก ต่อน รับ เป็น แบบ เปิด โล่งไม่ใช้เครื่องปรับอากาศ มีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากบริษัทแม่คือ “Eco Program” พื้นที่ส่วนที่เป็นสวนปลูกต้นไม้ พืช สมุนไพรไทย และอีกหนึ่งโครงการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดำเนินการคือ “Say No to Carbon” ลดหรือไม่ปล่อยมลพิษสู่บรรยากาศ ความคิดเห็นของผู้บริหารท่านที่ 2 “การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของโรงแรมจะเน้นเป็นพิเศษเนื่องจากโรงแรมตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นอุทยานแห่งชาติ ดังนั้นจะต้องให้ความร่วมมือและใส่ใจต่อเรื่องนี้มาก เน้นเรื่องความสะอาด

การออกแบบอาคารส่งผลให้โรงแรมมีส่วนช่วยในการรักษาสิ่งแวดล้อมโดยในพื้นที่ที่โรงแรมตั้งอยู่ติดกับชายหาดตลอดแนว อาคารเป็นทรงเตี้ย เปิดโล่งลดการใช้เครื่องปรับอากาศในบริเวณพื้นที่สาธารณะของโรงแรม แผนกต้อนรับ ห้องอาหารที่ติดริมหาด โครงสร้างของอาคารมีต้นไม้ขนาดใหญ่อยู่ตรงกลางไม่ได้ตัดหรือทำลายทิ้ง ซึ่งจากการวิเคราะห์ได้ตั้งนี้การใช้พื้นที่ของโรงแรมอย่างเหมาะสม เช่น การออกแบบโรงแรมและใช้พื้นที่ภายในโรงแรมให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยการออกแบบอาคารโดยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น เป็นอาคารแบบเปิดโล่งเพื่อลดการใช้เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น ตลอดจนการใช้พื้นที่ของโรงแรมบางส่วนเพื่อการปลูกผักสวนครัว หรือผลไม้ต่างๆที่สามารถนำมาใช้ภายในโรงแรมได้ส่งผลให้เกิด การช่วยกัน รักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศหรือความหลากหลายทางชีวภาพได้อีกทางหนึ่งและการมีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นมาตรฐานมากขึ้น เช่น มีการตรวจสอบคุณภาพของระบบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็นมาตรฐานและมีประสิทธิภาพพร้อมสำหรับการใช้งาน ตลอดจนมีนโยบายด้านการลดการปล่อยมลพิษสู่บรรยากาศให้น้อยที่สุดก็จะเป็นส่วนช่วยให้ธุรกิจโรงแรมเกิดความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศได้

5. ด้านกฎหมาย ประกอบด้วย การบังคับใช้กฎหมายกรีนลีฟ (Green Leaf) กรีนโฮเทล (Green Hotel) กฎหมายด้านการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment: EIA) และกฎหมายด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมที่คล้ายกันระหว่าง กรีนลีฟ (Green Leaf) กรีนโฮเทล (Green Hotel) เช่น ความคิดเห็นของผู้บริหารท่านที่ 1 “ในด้านของกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น กรีนลีฟและกรีนโฮเทล หรือการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมีส่วนที่จะช่วยให้โรงแรมมีการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศได้มากยิ่งขึ้น” ความคิดเห็นของผู้บริหารท่านที่ 2 “กฎระเบียบข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโรงแรม เช่น กรีนโฮเทลและกรีนลีฟโรงแรมสามารถนำมาเป็นแนวทางในดำเนินงานด้านการรักษาทรัพยากร

ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศได้มากขึ้นนำไปปฏิบัติได้ง่าย” ซึ่งจากการวิเคราะห์ ได้ตั้งนี้ธุรกิจโรงแรมมีการนำกฎหมายกรีนลีฟ (Green Leaf) และกรีนโฮเทล (Green Hotel) มาเป็นต้นแบบ หรือแนวทางในการดำเนินกิจการที่จะก่อให้เกิดได้รับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศได้ดียิ่งขึ้น โรงแรมจะมีการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment: EIA) ก่อนดำเนินกิจการโดยผ่านการตรวจสอบและการประเมินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ธุรกิจโรงแรมที่ได้รับการอนุญาตก่อสร้างตลอดจนมีการรายงานผลกระทบอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้กฎหมายด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกันระหว่าง กรีนลีฟ (Green Leaf) กรีนโฮเทล (Green Hotel) เป็นส่วนสำคัญอีกทางหนึ่งที่จะทำให้ธุรกิจโรงแรมนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในด้านความรับผิดชอบต่อความทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ หรือ ความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมรวมทั้งกฎหมายที่เข้มงวดและมีบทลงโทษที่ชัดเจนย่อมส่งผลต่อการสร้างความร่วมมือและการปฏิบัติที่เพิ่มขึ้น

6. ด้านเทคโนโลยี ประกอบด้วย การนำเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ประหยัดพลังงานมาใช้ การมีระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐาน การนำแผงโซลาร์เซลล์ (Solar Cell) และเครื่องปรับอากาศน้ำเย็น (Chiller) หรือเครื่องระบายความร้อน (Boiler) เช่น ความคิดเห็นของผู้บริหารท่านที่ 1 “โรงแรมนี้ค่อนข้างใช้เทคโนโลยีที่ใหม่ คือ นำเครื่องหล่อเย็นหรือแผงโซลาร์เซลล์ ซึ่งทางผู้บริหารมองในระยะยาวจะเป็นประโยชน์ต่อโรงแรมอย่างมาก เนื่องจากประหยัดค่าใช้จ่ายและยังเป็นการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการวางระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐานโดยจะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องอย่างสม่ำเสมอ” ความคิดเห็นของผู้บริหารท่านที่ 2 “เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้โรงแรมเกิดความรับผิดชอบต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมแต่ต้องยอมรับเนื่องจากการลงทุนที่สูงแต่คุ้มค่าในระยะยาว เช่น การนำเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดน้ำเสียมาใช้ในโรงแรมเรื่องนี้สำคัญมากเพราะโรงแรมอยู่ติดทะเล ดังนั้นก่อนที่จะปล่อยน้ำออกสู่บ่อของเมืองจะต้องบำบัดในระดับหนึ่งก่อน โรงแรมนี้เพิ่งเปิดฉะนั้น



อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ ได้มาตรฐานและมีสภาพการใช้งานที่ดี และใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าประหยัดพลังงาน” ซึ่งจากการวิเคราะห์ได้ดังนี้ การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ (ความหลากหลายทางชีวภาพ) โดยการนำเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ประหยัดพลังงานมาใช้ เช่น โรงแรมเลือกเครื่องใช้ไฟฟ้าแบบประหยัดไฟมากขึ้น กรณีของพื้นที่ส่วนกลางหรือบริเวณห้องพักของลูกค้าโรงแรมส่วนใหญ่จะเลือกเปลี่ยนเป็นหลอดประหยัดไฟ การมีระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐานโดยต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานหรือผู้เชี่ยวชาญโดยตรงเพื่อเป็นการช่วยบำบัดน้ำเสียของโรงแรมและสามารถนำน้ำกลับมาใช้ได้ใหม่โดยไม่ต้องส่งออกไปสู่ภายนอกหรือส่งออกไปในปริมาณที่น้อยที่สุด การนำเทคโนโลยีแผงโซล่าเซลล์ (Solar Cell) มาใช้ ปัจจุบันธุรกิจโรงแรมต่างๆ เริ่มมีการติดตั้งแผงโซล่าเซลล์มากกว่าในอดีต ดังนั้นจึงเป็นอีกแนวทางการหนึ่งที่จะช่วยให้ธุรกิจโรงแรมเกิดความรับผิดชอบต่อมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การนำเครื่องปรับอากาศน้ำเย็น (Chiller) หรือเครื่องระบายความร้อน (Boiler) มาใช้เพื่อเป็นการลดการใช้พลังงานได้เพิ่มมากขึ้นซึ่งเป็นการช่วยให้โรงแรมรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศได้อีกทางหนึ่ง

7. ด้านการเมือง ประกอบด้วย นโยบายของภาครัฐ การสนับสนุนของภาครัฐและการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐ เช่น ความคิดเห็นของผู้บริหารท่านที่ 1 “นโยบายของรัฐเป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงแรมเกิดความตื่นตัวต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้เรื่องของงบประมาณต่างๆ ที่มาจากหน่วยงานกลางควรถึงท้องถิ่นและสู่ประชาชน เพื่อให้การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมเกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งโรงแรมไม่สามารถดำเนินการได้เพียงผู้เดียวต้องอาศัยการสนับสนุนของรัฐทั้งด้านบุคลากรและข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่างๆ” ความคิดเห็นของผู้บริหารท่านที่ 2 “เรื่องนโยบายของภาครัฐมีผลต่อผู้ประกอบการในการปฏิบัติอย่างแน่นอนรวมถึงการสนับสนุนของภาครัฐไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการให้ความรู้มากกว่านี้หรือการเข้าถึงข้อมูลต้องสามารถทำให้ผู้ประกอบการ

โรงแรมเข้าถึงได้ง่าย” ซึ่งจากการวิเคราะห์ได้ดังนี้ ภาครัฐควรมีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ธุรกิจโรงแรมเกิดความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ (ความหลากหลายทางชีวภาพ) เพิ่มมากขึ้นซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้ธุรกิจโรงแรมเกิดความรับผิดชอบต่อมากขึ้นได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ในด้านการสนับสนุนของภาครัฐ เช่น การมีเจ้าหน้าที่หรือผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง รวมไปถึงการเข้าถึงข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมได้สะดวกและง่ายยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมให้มีความรู้ความเข้าใจต่อการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเพิ่มช่องทางการหาข้อมูลให้มากขึ้น ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐอย่างโปร่งใสและทั่วถึงเพื่อช่วยเหลือด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศกับธุรกิจโรงแรมส่งเสริมให้โรงแรมเกิดความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและใส่ใจต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมได้มากยิ่งขึ้น

8. ด้านองค์กร ประกอบด้วย นโยบายการวางแผนกลยุทธ์การบริหารด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความชัดเจนและปฏิบัติได้จริง การจัดสรรงบประมาณ การส่งเสริมกิจกรรม การสื่อสารภายในโรงแรม มีการตรวจสอบ ติดตาม รายงานผลจัดทำคู่มือ การจัดซื้อและการจัดหาวัตถุดิบ จริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ ระบบการจัดการความเสี่ยงและวัฒนธรรมองค์กร เช่น ความคิดเห็นของผู้บริหารท่านที่ 1 “ในฐานะที่โรงแรมตั้งอยู่ในเมืองท่องเที่ยวเรื่องหลายๆ ที่ต้องให้ความสำคัญต้องเริ่มตั้งแต่ต้นนโยบายของโรงแรมในการจะรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมให้อยู่ต่อไปนานๆ โดยจะต้องมีการทำรายงานส่งเป็นประจำทุกปี เน้นการสื่อสาร ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมต่างๆ จะต้องมีการมีจริยธรรมในการใส่ใจต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ความคิดเห็นของผู้บริหารท่านที่ 2 “หลายๆ ที่สำคัญ คือ โรงแรมมีนโยบายเรื่องสิ่งแวดล้อม นโยบายนี้ได้กระจายออกไปทั้งโรงแรม ซึ่งจะครอบคลุมไปถึงเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อม การประหยัดพลังงาน การอนุรักษ์ และการรณรงค์การใช้น้ำ เป็นต้น ส่วนในเรื่องคู่ค้ากับทางโรงแรมที่สำคัญทางโรงแรมมีการทำหนังสือถึงคู่ค้าในการจัดส่งสินค้าต่างๆ เข้ามาในโรงแรมจะต้องงัดใช้



วัสดุที่ย่อยสลายยากใช้วัสดุที่สามารถนำกลับไปใช้ใหม่ได้เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และโรงแรมมีการจัดทำรายงานการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนโยบายต่างๆ ได้ถูกปลูกฝังกับพนักงานทั้งพนักงานเก่าและพนักงานใหม่ ให้ปฏิบัติต่อเนื่องกันมาสืบทอดกลายเป็นวัฒนธรรมจริยธรรมของผู้บริหารและบุคลากรในโรงแรม ก็ถือเป็นเรื่องสำคัญถ้าขาดส่วนนี้ นโยบายต่างๆ ที่ทางโรงแรมทำก็ไม่สามารถดำเนินได้เพราะผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้สึกรักที่จะทำ ตลอดจนมีกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พลังงานและการรักษาสิ่งแวดล้อมให้พนักงานและลูกค้าได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น โรงแรมมีการวางแผน ระบบการจัดการความเสี่ยงด้านการใช้พลังงานต่างๆ ถ้าเกิดกรณีฉุกเฉิน” ซึ่งจากการวิเคราะห์ได้ดังนี้ ทางด้านนโยบายการวางแผนกลยุทธ์การบริหารด้านสิ่งแวดล้อมของโรงแรมที่มีความชัดเจนและปฏิบัติได้จริงจะเป็นส่วนช่วยให้โรงแรมมีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศได้ดีขึ้น รวมไปถึงการจัดสรรงบประมาณด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมที่เพียงพอและจัดสรรให้เกิดประโยชน์ต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์มากที่สุด การส่งเสริมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกโรงแรม เป็นส่วนที่สำคัญอีกประการหนึ่งเพื่อก่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อมากยิ่งขึ้น เช่น การเก็บขยะบริเวณพื้นที่โดยรอบของโรงแรม เช่น การคัดแยกขยะ การแข่งขันในการประกวดการใช้วัสดุรีไซเคิล (recycle) หรือการมีกิจกรรมการลดการใช้พลังงานต่างๆ เช่น นโยบายการปิดไฟ (earth hour) ในบริเวณที่ไม่มีลูกค้าโดยจะกำหนดวันและเวลาที่เหมาะสม ซึ่งลูกค้าและพนักงานจะได้มีส่วนร่วมกันในการประหยัดไฟร่วมกับโรงแรมอีกด้วย การสื่อสารภายในโรงแรมเกี่ยวกับเรื่องของการรักษาสิ่งแวดล้อมง่ายต่อความเข้าใจและทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นในระดับของผู้บริหารและระดับผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและก่อให้เกิดการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้โรงแรมยังมีการตรวจสอบ ติดตาม รายงานผล และจัดทำคู่มือด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ในภายหลัง หรือสามารถนำคู่มือมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันเพื่อเป็นไปในทิศทาง

เดียวกัน ในส่วนของเรื่องการจัดซื้อและการจัดหาวัตถุดิบของโรงแรม ส่วนใหญ่โรงแรมมีการคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดหาวัตถุดิบที่ย่อยสลายง่าย หรือการงด และลดใช้ภาชนะที่ทำจากโฟม การจัดหาวัตถุดิบที่อยู่ในพื้นที่เพื่อให้ง่ายต่อการขนส่งเพื่อลดการใช้พลังงาน เป็นต้น การมีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจปัจจุบันธุรกิจโรงแรมมีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อความรับผิดชอบต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศมากขึ้นจะเห็นได้จากการดำเนินธุรกิจที่ควบคู่ไปกับการช่วยกันรักษา หรือการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ มากกว่าในอดีต เนื่องจากธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจด้านการท่องเที่ยวที่ต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในการขับเคลื่อนธุรกิจ นอกจากนี้โรงแรมต้องมีระบบการจัดการความเสี่ยงที่เป็นมาตรฐาน เช่น กรณีโรงแรมที่อยู่ใกล้ชายหาด หรือบริเวณอุทยานแห่งชาติต้องมีระบบการจัดการความเสี่ยงที่ได้มาตรฐาน เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากภัยพิบัติ หรือภัยทางธรรมชาติต่างๆ ตลอดจนในปัจจุบันภาคธุรกิจโรงแรมได้มีการปฏิบัติและดำเนินงานด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์การในการปฏิบัติร่วมกันและเป็นแนวทางเดียวกัน

สรุปและอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของธุรกิจโรงแรม พบว่า

1. **ด้านคน** จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การจัดการทรัพยากรมนุษย์ เช่น การฝึกอบรม การให้ความรู้ การให้รางวัลและผลตอบแทน เป็นต้น ภาวะผู้นำและการมอบหมายอำนาจ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ประสบความสำเร็จส่งผลให้องค์กรมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Renwick, Redman, and Maguire (2008, pp. 1-48) และ Huffman, Watrous, Henning, et al. (2009, p. 27) ที่ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่า นโยบาย



การจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ประสบความสำเร็จ เช่น การฝึกอบรม การพัฒนาและการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ของพนักงาน การจ่ายค่าตอบแทนและระบบการให้รางวัลเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับกลยุทธ์ทางด้านสิ่งแวดล้อมขององค์การและการจัดการทรัพยากรมนุษย์สีเขียวจึงนำไปสู่การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ Ketola (2008, pp. 419-435) ที่กล่าวว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับความหลากหลายทางชีวภาพนำมาใช้เป็นกลยุทธ์ในองค์การ ซึ่งองค์การสามารถตอบสนองต่อความหลากหลายทางชีวภาพได้จากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การฝึกอบรม ให้ความรู้ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Mary, and Randall (2010, pp. 1-81) ได้กล่าวถึงเครื่องมือทางชีวภาพในการพัฒนาและการลงทุนของธุรกิจในความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ โดยนำเสนอปัจจัยที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือทางชีวภาพที่สามารถนำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ดังนี้ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. ด้านเศรษฐกิจ จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญ คือ การเติบโตทางเศรษฐกิจ การแข่งขันของธุรกิจโรงแรมและการเติบโตของกลุ่มลูกค้าที่ให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ Suneethe (2009, pp. 79-87) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพมีหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยทางด้าน Socio-economic คือ ด้านเศรษฐกิจ คือ การเติบโตและการแข่งขันทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาด้านการรักษาสีเขียวอย่างยั่งยืนเป็นไปในทิศทางเดียวกับ Earthwatch Institute (2002, pp. 1-24) กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่จะนำไปสู่การบูรณาการเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพประกอบไปด้วย การเติบโตและการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจทำนองเดียวกันกับ Mathew and Henk (2007, pp. 1-60) ได้พบว่าปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ ประกอบไปด้วย 3 ด้านหลักๆ คือ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเติบโตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Carijin and Pim (2013,

pp. 1-16) กล่าวว่าปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการสูญเสียต่อความหลากหลายทางชีวภาพ คือ เศรษฐกิจ

3. ด้านสังคม จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญ คือ ความเป็นอยู่ที่ดีในชุมชน สภาพแวดล้อมรอบโรงแรมน่าอยู่และสุขภาพของคนในชุมชนรอบโรงแรมดีขึ้นเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานผลการวิจัยของ Gael, Shaun, Frances, and Deborah (2007, pp. 386-400) ที่พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความหลากหลายทางชีวภาพขององค์การ คือ ผลกระทบทางด้านสุขภาพ ความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม สภาพแวดล้อมในชุมชนซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ Andrea (2005, pp. 29-35) ได้ทำการศึกษาบทบาทของธุรกิจทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้ธุรกิจมีบทบาทในการมุ่งการปฏิบัติต่อความหลากหลายทางชีวภาพจะต้องประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางสังคม ผลกระทบที่มีต่อสุขภาพ เป็นต้น และในทำนองเดียวกันกับ Musa (2012, pp. 1149-1151) ได้กล่าวว่า ปัจจุบันแนวโน้มการศึกษาเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพเปลี่ยนไป คือ การเน้นการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของมนุษย์

4. ด้านสิ่งแวดล้อม จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญ คือ การใช้พื้นที่อย่างเหมาะสม ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นมาตรฐานและนโยบายการลดการปล่อยมลพิษ ซึ่งสอดคล้องกับ Mathew and Henk (2007, pp. 1-60) พบว่าปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพและความยั่งยืนอาศัยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ เช่น การใช้พื้นที่ขององค์การให้เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับ European Business and Biodiversity Campaign (2011, pp. 1-10) ที่พบว่าความหลากหลายทางชีวภาพในภาคการท่องเที่ยว โรงแรม และผู้ประกอบการทัวร์ หรือองค์การต่างๆ ทางธุรกิจการท่องเที่ยวใช้ระบบนิเวศบริการและทรัพยากรทางธรรมชาติในหลายรูปแบบซึ่งส่งผลกระทบต่อธรรมชาติอย่างมาก องค์การจะต้องคำนึงถึงการใช้พื้นที่ขององค์การเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยรักษาสีเขียว เป็นไปในทำนองเดียวกัน



Dennis and Jacob (2013, pp. 833-872) ได้ทำการรายงานผลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของเดนมาร์กพบว่าด้านสิ่งแวดล้อมต้องมีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นมาตรฐานทำนองเดียวกันกับ Stefan and Uwe (2012, pp. 1-60) พบว่าการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพขององค์กรทั้งด้านการผลิตและกระบวนการผลิต การบริโภคทรัพยากรหรือการปล่อยของเสีย เช่น น้ำเสีย มลพิษในอากาศ หรือก๊าซเรือนกระจก การเดินทางและการขนส่งส่งผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพเป็นอย่างมาก

5. ด้านกฎหมาย จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญ คือ การบังคับใช้กฎหมายกรีนลีฟ (Green Leaf) กรีนโฮเทล (Green Hotel) กฎหมายด้านการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment: EIA) และกฎหมายด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมที่คล้ายกันระหว่างกรีนลีฟ (Green Leaf) กรีนโฮเทล (Green Hotel) ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาของ Andrea (2005, pp. 29-35) ที่พบว่าบทบาทของธุรกิจทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมต้องอาศัยการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental impact assessment) ช่วยให้เกิดความรับผิดชอบต่อความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Ketola (2008, pp. 419-435) ที่กล่าวว่าองค์กรสามารถตอบสนองต่อความหลากหลายทางชีวภาพได้จากปัจจัยหลายประการ เช่น การปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่างๆ ขององค์กรในทำนองเดียวกันกับ Secretariat of the Convention on Biological Diversity, World Tourism Organization and The United Nation Environment Programme (2010, pp. 1-48) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพจะต้องประกอบไปด้วยกฎหมายและเครื่องมือต่างๆ ที่ช่วยให้องค์กรปฏิบัติตามด้านการรักษาสีแวดล้อมได้ง่ายมากขึ้น เป็นต้น ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ นอกจากนี้ Colin (2005, pp. 1-12) ที่พบว่า ความหลากหลายทางชีวภาพของประเศนิวซีแลนด์เกิดความล้มเหลวและจากการศึกษายังพบว่าธุรกิจมีส่วนเกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ดังนั้นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อความ

หลากหลายทางชีวภาพของธุรกิจ คือ การประเมินผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของธุรกิจ

6. ด้านเทคโนโลยี จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญ คือ การนำเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ประหยัดพลังงานมาใช้ การมีระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐาน การนำแผงโซลาร์เซลล์ (Solar Cell) และการใช้เครื่องปรับอากาศหมึ้นน้ำเย็น (Chiller) หรือเครื่องระบายความร้อน (Boiler) เป็นไปในทำนองเดียวกับ Mary and Randall (2010, pp. 1-81) ที่พบว่าการพัฒนาและการลงทุนของธุรกิจเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพโดยนำเสนอปัจจัยที่สามารถนำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ คือ การนำเทคโนโลยีด้านต่างๆ เข้ามาใช้เพื่อพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งเป็นทิศทางเดียวกับ International Union for Conservation of Nature (2008, pp. 1-128) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของโรงแรม คือ นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Global Reporting Initiative (2007, pp. 1-48) ได้กล่าวว่าความหลากหลายทางชีวภาพเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินงานทั้งในปัจจุบันและอนาคตของทุกองค์กรโดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ

7. ด้านการเมือง จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญ คือ นโยบายของภาครัฐ การสนับสนุนของภาครัฐและการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dennis and Jacob (2013, pp. 833-872) ที่พบว่ากรายงานและการปฏิบัติงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เกี่ยวข้องกับการเมือง นโยบายและการสนับสนุนของภาครัฐ นอกจากนี้ยังเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ Global Reporting Initiative (2007, pp. 1-48) ซึ่งพบว่ากรอบนโยบายระหว่างประเทศและความหลากหลายทางชีวภาพเกี่ยวข้องกับการเมือง นโยบายและการสนับสนุนทั้งในด้านข้อมูลและการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐ



8. **ด้านองค์การ** จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญ คือ นโยบายการวางแผนกลยุทธ์ การบริหารด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความชัดเจนและปฏิบัติได้จริง การจัดสรรงบประมาณ การส่งเสริมกิจกรรมการสื่อสารภายในโรงแรม มีการตรวจสอบ ติดตาม รายงานผลจัดทำคู่มือ การจัดซื้อและการจัดหาวัตถุดิบจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ ระบบการจัดการความเสี่ยงและวัฒนธรรมองค์การ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการวิจัยของ The World Tourism and United Nations Organization (2010) กล่าวว่าความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพนำไปสู่การคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพโดยเน้นความสำคัญของนโยบาย การวางแผน การสนับสนุนงบประมาณ นอกจากนี้ยังเป็นไปทำนองเดียวกันกับการวิจัยของ Cristina (2008, pp. 1-6) ที่พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพ คือ การตระหนักถึงวัฒนธรรมขององค์การซึ่งปฏิบัติงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการวิจัยของ Aysegul and Lawrence (2011, pp. 467-479) พบว่าการวางแผนการปฏิบัติงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่น (Local Biodiversity Action Plan: LBAP) เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยจะต้องอาศัยทักษะการสื่อสารที่ดี การสำรวจและทำการประเมิน การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ การนำแผนงานไปปฏิบัติและการติดตามผล ทำนองเดียวกันกับ Joel, Michel and Jacques (2012, pp. 37-46) ได้ทำการวิจัยพบว่าธุรกิจต้องตระหนักถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับความหลากหลายทางชีวภาพเนื่องจากเป็นปัญหาหลักขององค์การขนาดใหญ่และองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งมีปัจจัยด้านองค์การที่เกี่ยวข้อง คือ การลดกิจกรรมขององค์การที่ส่งผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพ การมีนโยบายด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ การจัดการความเสี่ยงหาวิธีการแก้ปัญหาที่จะทำให้เกิดความสูญเสียน้อยที่สุด นอกจากนี้ Earthwatch Institute (2002, pp. 1-24) ศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจและความหลากหลายทางชีวภาพพบว่าปัจจัยที่จะนำไปสู่การบูรณาการเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ องค์การต้องมีการวางแผน การตรวจสอบ การรายงานผล

จัดทำคู่มือ จริยธรรมขององค์การ การสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์การอย่างเป็นระบบ ทำนองเดียวกันกับการวิจัยของ European Business, and Biodiversity Campaign (2011, pp. 1-10) พบว่าความหลากหลายทางชีวภาพธุรกิจด้านการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม และผู้ประกอบการทัวร์ องค์การต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติอย่างมาก นอกจากจะพิจารณาถึงปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ องค์การจะต้องคำนึงถึงส่วนอื่นประกอบ เช่น การวางแผนกลยุทธ์ การจัดการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และการจัดหาวัตถุดิบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของธุรกิจโรงแรม” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ธุรกิจกับความรับผิดชอบต่อความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ หรือความหลากหลายทางชีวภาพเป็นการดำเนินงานที่ใหม่และกำลังได้รับการกล่าวถึง ดังนั้นธุรกิจที่จะดำเนินงานให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมดังกล่าวจะต้องอาศัยการวางแผนและกำหนดแนวทางในการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลกับความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรับกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน โดยพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น การฝึกอบรม การให้ความรู้ตลอดจนการให้รางวัลและผลตอบแทนกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติ นอกจากนี้ต้องมีการสนับสนุนเงินทุน ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น การปลูกป่าชายเลนที่เป็นแหล่งทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ การสร้างแนวปะการัง เป็นต้น ธุรกิจจะต้องสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นทั้งในส่วนองภาคธุรกิจ เอกชน ชุมชน คู่ค้า หรือองค์กรไม่แสวงหากำไรต่างๆ ให้เกิดความร่วมมือมากขึ้น มีการรายงานผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นประจำและมีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นมาตรฐาน

2. ภาครัฐ สามารถนำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าไปกำหนดนโยบายด้านการรักษาสภาพแวดล้อม และส่งเสริม ชีวเนาะ หรือจัดทำคู่มือเพื่อให้ภาคเอกชน



หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สนใจนำไปศึกษาและ
ดำเนินงานให้เกิดความรับผิดชอบต่อทรัพยากร
ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ หรือความ

หลากหลายทางชีวภาพเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนกำหนด
ข้อกฎหมายที่ชัดเจน หรือมีหน่วยงานที่ให้ข้อมูลแก่ผู้
สนใจได้เข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและง่ายยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม (Bibliography)

- Andrea, A. (2005). The role of business in biodiversity and impact assessment. **Impact Assessment and Project Appraisal**, 23(1), 29-35.
- Aysegul, C, and Lawrence, J W. (2011). Biodiversity action plans as a way towards local sustainable development. **The European Journal of Social Science Research**, 24(4), 467-479.
- Biodiversity-Based Economy Development Office (Public Organization). (2013). **(Draft) policies and measures about. Biodiversity-Based Economy Development 2557-2564**. Bangkok: Biodiversity-Based Economy Development Office (Public Organization).
- Carijn, B. and Pim, M. (2013). **IUCN and perspectives on biodiversity conservation in a changing world**. Retrieved May 25, 2014, from <http://pimmartens.info/wp-content/uploads/2011/01/IUCN-final.pdf>
- Choyprasit, C. (Narrator). (August 30 – September 3 2004). **Biodiversity Research from the past to the future**. Chai Rai: Ministry of Natural Resources and Environment.
- Clar, D. (2004). Eco-label programmes: a stakeholder (consumer) perspective. **Corporate Communications: An International Journal**, 9(3), 179-188.
- Colin, D. M. (2005). Biodiversity in Crisis: A Crucial Role for Business. **Landcare research**. Retrieved March 29, 2014, from <http://www.thesustainabilitysociety.org.nz/conference/2007/papers/MEURK-Sustainable%20Biodiversity%20For%20Business-AS.pdf>
- Cristina, B. (2008). **Re-thinking on the role of business in biodiversity conservation**. Doctoral dissertation, Ph.D., Spiru Haret University.
- Curlo, E. (1999). Marketing strategy, product safety, and ethical factors in consumer's choice. **Journal of Business Ethic**, 21(1), 37-48.
- David, M. B. (2013). Understanding the Economic Impact of Tourism in the Asian Pacific Region Using the Tourism Satellite Account (TSA). **International Journal of Business and Social Science**, 4(3). 15-22.
- Dennis, V. L. and Jacob, B. (2013). Biodiversity reporting in Denmark. **Accounting, Auditing and Accountability Journal**, 26(5), 833-872.
- Department of Tourism. (2014). **Tourism in Thailand**. Retrieved August 25, 2014, from <http://www.tourism.go.th/home/details/11/83/24467>
- Earthwatch Institute. (2002). **Business and Biodiversity. A UK business guide for understanding and integrating nature conservation and biodiversity into environmental management systems**. Retrieved July 2, 2014, from <https://www.cbd.int/financial/privatesector/unitedkingdom-privatebusinessguide.pdf>
- Ejaz, G, and Imran, S C. (2013). Socio-Economic Context of Saving Biodiversity. **Journal of Environmental Management and Tourism**, 6(17), 37-43.



- European Business and Biodiversity Campaign. (2011). **Fact Sheet: Biodiversity in the Tourism Sector: Hotels and Tour Operators**. Retrieved July 2, 2014, from <http://www.business-biodiversity.eu/global/download/%7BQVGNVOMYTO-2122014162750-PMIHFMIAXAJ%7D.pdf>
- Gael, M. M, Shaun, K, Frances, M, and Deborah, R. (2007). Developing a stakeholder analysis to aid bio-based product innovation. **Journal of Product and Brand Management**, 13(6), 386-400.
- Global Reporting Initiative. (2007). **Biodiversity a GRI Reporting Resource**. Retrieve July 8, 2014, from http://www.uns.ethz.ch/res/irl/ecosystems-services/teaching/nature_conservation/SR_Biodiversity_GRI.pdf
- Greet, O, Bette, H, and Sander v, B. (2013). Biodiversity and the Corporate Social Responsibility Agenda. **Journal of Sustainable Development**, 6(9), 1-11.
- Hassan, N. (2008). Understanding the “New Tourist” of Asia: Developing a global and local perspective. **Perspectives in Asia Leisure and Tourism**, 1(1). 1-12.
- Huffman, A. H., Watrous, R, K., Henning, J., and Berry, J. (2009). “Working” through Environmental Issues: The Role of the I-O Psychologist. **The Industrial-Organizational Psychologist**, 47(2), 27.
- International Union for Conservation of Nature and Natural Resources: IUCN. (2008). **Biodiversity: My hotel in action a guide to sustainable use of biological resources**. Retrieved May 12, 2014, from https://cmsdata.iucn.org/downloads/iucn_hotel_guide_final.pdf
- International Union for Conservation of Nature and Natural Resources: IUCN. (2012). **Building and operating biodiversity-friendly hotels in the Caribbean**. Retrieved May 12, 2014, from <https://portals.iucn.org/library/efiles/documents/2012-014.pdf>
- International Union for Conservation of Nature: IUCN and Marriott. (2014). **Engaging the private sector in nature conservation: IUCN- Marriott Partnership in Thailand**. International Union for Conservation of Nature. Retrieved May 12, 2014, from https://cmsdata.iucn.org/downloads/iucn_marriott_factsheet_final.pdf
- Jacob Cherin, and Jolly Jacob. (2012). Green Marketing: A study of Consumers’ Attitude towards Environment Friendly Products. **Asian Social Science**, 8(12), 117.
- Jane, C, I, Kent, H, R, and James, E.M. W. (January 05, 2012). **Applying Ecosystem Services Approaches for Biodiversity Conservation: Benefits and Challenges**. Retrieved December 12, 2014, from <https://sapiens.revues.org/1459>
- Joel, H, Michel, T, and Jacques, W. (2012). Understanding changes in business strategies regarding biodiversity and ecosystem services. **Ecological Economic**, 73(2012), 37-46.
- Kaplan, R., Norton, D. (2008). The execution premium Linking Strategy to Operation for Competitive Advantage. **Harvard Business School Press**. Retrieved September 15, 2014, from <http://www.economist.com/media/pdf/Kaplan.pdf>
- Kasikornthai Research Center. (January 21, 2015). **Expects' B.E. 58 Hotels Recovery**. Retrieved August 10, 2015, from <https://www.kasikornresearch.com/TH/K-EconAnalysis/Pages/ViewSummary.aspx?docid=33593>
- Ketola, T. (2008). “A holistic corporate responsibility model”. **Journal of Business Ethics**, 80(3), 419-435.



- Lee, K. (2008). Opportunities for green marketing: young consumers. **Marketing Intelligence & Planning**, 26(6), 573-586.
- Lee, K. (2009). Gender Differences in Hong Kong Adolescent Consumers Green Purchasing Behavior. **Journal of Consumer Marketing**, 26(2), 87-96.
- Macmillan, T. T. (1971) .The Delphi technique. **The annual meeting of the California Junior Colleges associations committee on research and development**. California: Santa Barbara City Schools.
- Mary, S, Randall, K. (2010). **BioTools: Developing and Investing in Biodiversity Responsible Business**. Master of Environmental Management degree, Nicholas School of the Environment, Duke University, United State of America.
- Mathew, P., and Henk, S. (December 2007). **Business & Biodiversity: A guide for Netherlands based enterprises operating internationally**. Retrieved December 30 2014, from <http://www.bibalex.org/Search4Dev/files/363152/200297.pdf>.
- Miller, C. C., Burke, L. M. and Glick, W. H. (1998). Cognitive diversity among upper-echelon executives: Implications for strategic decision processes. **Strategic Management Journal**, 19(1), 39-58.
- Musa, C. M. (January 9, 2012). **The urgent need for human well-being elements in biodiversity research**. Retrieved March 10, 2014, from <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs10531-012-0237-y#/page-1>
- National Science and technology Development Agency. (October 1, 2011). **Strategic research Thailand Development value biodiversity (2012-2016) and program resources. Biotechnology research and development strategy under the NSTDA (2012-2016) (Strategic Planning Alliance II: SPA II)**. Retrieved November 9, 2014, from <http://nstda.or.th/pub/2011/20111003-biodiversity-strategy-2012-2016.pdf>
- Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning. (2014). **The agreement with the Convention on Biological Diversity (Convention on Biological Diversity: CBD)**. Retrieved April 26, 2014, from http://www.onep.go.th/library/index.php?option=com_content&view=article&id=62:-convention-on-biological-diversity-cbd&catid=26:2012-04-02-06-57-22&Itemid=34
- Pavan, Mishra, and Payal, S. (2010). Green Marketing in India: Emerging opportunities and Challenges. **Journal of Engineering, Science and Management Education**, 3, (9-14), 9.
- Rahbar, E, and Wahid, N. A. (2011). Investigation of green marketing tool's effect on consumers' purchase behavior. **Business Strategy Series**, 12(2), 73-83.
- Rasmas, M. A. (2010). **Business actions for biodiversity: A management proposal for attaining strategic benefits from improving performance for biodiversity – the case of Givskud Zoo**. Master thesis, M.Sc., Denmark: Aalborg University.
- Renwick, D., Redman, T. and Maguire, S. (2008). **Green HRM: A Review, Process Model, and Research Agenda**. Retrieved June 27, 2014, from http://www.sheffield.ac.uk/polopoly_fs/1.1203337/file/Green-HRM.pdf
- Robinot, E. and Giannelloni, J-L. (2010). Do hotels “green” attributes contribute to customer satisfaction. **Journal of Services Marketing**, 24(2). 157.



- Secretariat of the Convention on Biological Diversity, World Tourism Organization:WTO, and The United Nation Environment Programme: UNEP. (2009). A Good Practice Guide Tourism for Nature and Development. **Convention on Biological Diversity**. Retrieved January 11, 2014, from <https://www.cbd.int/development/doc/cbd-good-practice-guide-tourism-booklet-web-en.pdf>
- Stefanie, B. (2010). Link biodiversity conservation and tourism: a comparison between the strategies of IUCN NL Wetlands International and Wildlife Alliance. Master Thesis, Wageningen University, Netherland.
- Stefan, S, and Uwe, B. (January 2012). **Corporate Biodiversity Management Handbook: A guide for practical implementation**. Retrieved July 12, 2015, from http://www.business-biodiversity.de/fileadmin/user_upload/documents/Die_Initiative/Zentrale_Dokumente/Handbook_en.PDF.
- Suneethe, M.S. (2009). Sustainability issues for biodiversity business. **United Nations University Institue of Advanced Studies**, 5(1), 79-87.
- The Ecumenical Coalition on Tourism: ECOT. (2010). 2010 World Tourism Day ECOT StatementTourism and Biodiversity: Natural Allies?. **Crucial Questions for the Tourism Industry**, 20(3), 8-10.
- The World Tourism Organization and United Nations Organization. (2010). Tourism and Biodiversity World Tourism Day 2010 Special Edition. **Magazine of the World Tourism Organization UNWTONews**, Retrieved October, 2014 from http://dtxtq4w60xqpw.cloudfront.net/sites/all/files/pdf/final_annual_report_pdf_3.pdf
- United Nations Environment Programme and United Nations World Tourism Organization. (2005). **Making tourism more sustainable: A guide for policy makers**. Retrieved April 12, 2014, from <http://www.unep.fr/shared/publications/pdf/DTIx0592xPA-TourismPolicyEN.pdf>
- United Nations World Tourism Organization. (2011). Tourism and Biodiversity. **The World Tourism Organization (UNWTO)**, Retrieved November 12, 2014, from <http://dtxtq4w60xqpw.cloudfront.net/sites/all/files/docpdf/biodiversity.pdf>
- United Nations World Tourism Organization. (2013). UNWTO Annual Report 2012, **The World Tourism Organization (UNWTO)**, Retrieved November 12, 2014, from http://dtxtq4w60xqpw.cloudfront.net/sites/all/files/pdf/annual_report_2012.pdf.
- United Nations World Tourism Organization. (2014). UNWTO Tourism Highlights 2014 Edition, (2), **The World Tourism Organization (UNWTO)**, Retrieved November 12, 2014, from http://dtxtq4w60xqpw.cloudfront.net/sites/all/files/pdf/unwto_highlights14_en_hr_0.pdf.